

Co může být eticky problematického
na vystupování psychologa v
médiích?

© Zbyněk Vybíral, 2015

Slepé místo v publikacích o etice

Knihy

Například nic v knize *Etické otázky v psychologii*
(Portál, 2011)

Psycholog před TV kamerou

Psycholog v novinách a časopisech

Psycholog v knihách

Psycholog na internetu: různé možnosti

Reprezentace psychologie na internetu

- ✓ Jak na internetu veřejně představuje sebe a svou činnost?
- ✓ Jak inzeruje služby? (*K inzerci dále...*)
- ✓ *Blogy*
- ✓ *Účast v diskusích aj.*

Lidé (bývalí klienti a pacienti) diskutují na internetu

- Chodila jsem k psycholožce, která porušovala snad všechno - čekala jsem klidně dvě hodiny a hned na úvod mi řekla, že to dnes zkrátíme, protože nestíhá, vyřizovala si během sezení soukromé hovory, říkala mi, co má za problémy pacient, co odešel, skákala do řeči a poučovala. Já naivní a úzkostná studentka si nalhávala, že ta dospělá doktorka ví lépe, co je terapie, i když jsem se vůbec necítila pochopená.

Psycholog zapojující se do politiky

ANO
LAURE

Láska, sex a polit

VOLIM LAURU DO SENÁ-

Laura Janáčková: "Nebojte se zeptat... ANO! Bude

EXCELLENT — PŘÍLOHA O UMĚNÍ, DESIGNU A DALŠÍCH RADOSTECH ŽIVOTA

24. DUBNA 2014 | 40 Kč | PŘEDPLATNÉ 33 Kč | SK 1,95 € | DE 3,40 € | RU 3,50 € | REFLEX.CZ

REFLEX

17

SVĚT PODLE
SEXUOLOŽKY

**LAURY
JANÁČKOVÉ**

„LÉPE ZEMŘÍT
SE VŠEMI NEŽ
ŽÍT SÁM!“

**MEZI
SEXEM
A SMRTÍ**

Má „kauza“ L. J. řešení?

Řešením může být oddělování psychologické odborné činnosti, pro kterou je vodítkem a korektivem mj. etický kodex, a osobního vystupování na veřejnosti „za sebe“.

Psycholog na veřejnosti
reprezentuje psychologii

z názvu – 20. 05. 2007

„Myslím, že modrám do ODS.“ – 21. 05. 2007

„U ohýnku na pláži... ve stopách Hemingwaye“ –

Psycholog: Z Viktora Koženého se stává podivín

a - Psycholog Jeroným Klimeš se pokusil sestavit profil Viktora Koženého. Vycházel z korelace mezi finančníkem a reportárem iDNES.cz a také z největších článků, které byly lední dobou o Koženém zveřejněny. „Je jasné, že když je čtyřicetiletý chlap někde zavřený, tak to brzy zblbne,“ říká Klimeš s nadšákou po prostudování dokumentace.

is napadne jako první, když vidíte Koženého korespondenci, která níz se vyjadřuje k mnoha tématům?

Je uzavřený, osamělý, a tudíž být vyslyšen alespoň touto cestou. Když jsem si pročítal vaše korespondence a články, tak jsem se sám ptal, jak by se lišila jeho rétorika, kdyby seděl třeba na Mírově. Přesvědčen, že nijak. Je vlastně známým s permanentním přístupem na internet.

n tvrdí, že je v pohodě, že je v pořádku.

no, píše krajnostní výroky

o tom, jak se cítí v pohodě, má všeho dostatek a všechno ho baví. Ale když se ho pak zeptáte, co vlastně dělá, odpoví, že propadl vědě. Proč bývalý privatizační šéf propadl vědě? Protože se smrtelně nudí.

Co říkáte na jeho plány? Píše, že brzy bude volný a že pak bude například kandidovat do Evropského parlamentu.

Vymýšlí si a žije sny. Třeba o politické dráze v barvách ODS. Všechny tyto náznaky ukazují, že jeho snění se úplně trhá s realitou. Jak jsem řekl, jeho mysl připomíná mysl vězně. Ve věku kolem 45 let má člověk obecně problém s identitou. Někam se v životě dostal, je na vrcholu výkonnosti, fyzicky už půjde jen dolů, psychicky se ještě nějaký čas udrží. I on určitě ví, že před ním už prakticky nic není. Podobá se autu, které nemá zařazenou rychlost, ale plyní až na podlaze. Točí se na místě, dělá hodné kraválu, ale užitečná práce nulová.

Co podle vás Kožený touto sebeprezentací sleduje?

Kožený se nás snaží přesvědčit,

■ Jeroným Klimeš

– narodil se v roce 1967

v Prachaticích

– vystudoval hydrogeologii na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy, Konzervatoř Jaroslava Ježka, psychologii na FF UK a na University Of Texas v Austinu

– pracoval v **Městském centru pro adopci** a náhradní rodinnou péči

– přednášel na 1. lékařské fakultě Univerzity Karlovy, na Filozofické fakultě UK i VŠE v Praze

– je ženatý a má dvě děti

a zřejmě hlavně i sám sebe, že dělá něco užitečného. Jak píše, věnuje se moderním vědním oborům, které přinesou mnoho dobrého. Ve své podstatě to spíše vypadá, že se z něho stává inventorní podivín.

Inventorní? Vysvětlíte mi, co to znamená?

Inventorní blud je, když vás někdo na ulici začne přesvědčovat, že vymyslel perpetuum mobile. Je to mylné přesvědčení osoby o tom,

že je původcem významného vynálezu.

Je vidět, že se rád opájí vzpomínkami na minulost plnou luxusu. O čem to vypovídá?

To, že se mu rozpadá jeho luxusní svět, může být další problém. Jak zálibně píše o svých večerech s jesetery a medvědími masem, jako by tím stále žil. Muž v takovém věku, který dělá něco smysluplného, třeba živí rodinu, se určitě nebude identifikovat

především skrze vzpomínky na luxusní večere. Takováto identita u dospělého člověka není zcela normální.

Jak to myslíte? Hodně lidí má rádo luxus.

Obecně, v dětství člověka převažuje potřeba nad produkcí, ale v dospělosti se to otáčí. Rychle vás přestane bavit jen spotřebovávat, dospělí potřebují naopak produkovat, zvláště chlap. Produkce může být dvakrát až třikrát větší než spotřeba, je nastaven tak, aby uživil tu rodinu. Jakmile muž nemůže vydělávat a nějak smysluplně peníze investovat, tak pak má přebytek energie, kterou musí někde ventilovat.

Jde ale o člověka inteligentního a vzdělaného. Myslíte, že to chytrý člověk může nést hůře než jedinec prostoduchý?

Así ano. Je vidět, že je mentálně výkonný. Tím horší pro něj musí být ono domácí vězení. Proto se snaží ventilovat názory tímto způsobem.

Myslíte, že je to případ pro psychiatrickou léčbu?

Ne, to si nemyslím. Je to známka normální identity, plyne z onoho do

Co vy byste mu řekl?

Po duševní stránce mohla dostat práci, ale v životě patou. Nejlepší životní strategie je vytvořit osobní identitu. Zasloužit si peníze. Ale jsou případy, které se přesvědčují. Těm pak nen

Podle toho, co o něm říkáte, dá, že k lopatě as... že je u něj možné čal někde od piky

On nevychází z toho, že není schopen, ale z pozice toho, že není schopen, raději nedělá. Je to voň o nějakých věcech, třeba o své zálibě v vysoké intelektuální práci. Nechce se ho pustit do něčeho, křičí, že to není jeho. PAVL

Vyjadřování o diagnóze...

- „Když se psycholog veřejně vyjádří o diagnóze třetí osoby, nepřímo tak činí z této třetí osoby svého 'klienta', aniž by od ní k tomu měl souhlas. Jedná se v zásadě o porušení práva na sebeurčení a na soukromí dané osoby. Další problém spočívá v kompetentnosti , protože si musíme položit otázku, zda lze učinit vědecky podložené prohlášení o klientovi bez přímého kontaktu s ním.“

– Lindsay et al. *Etika pro evropské psychology*. Triton, 2010:152

Jan Ženatý prezentující Ekmanovu metodu detekce lhaní

- <http://video.aktualne.cz/dvtv/poznam-kdyz-lzete-pri-pozorovani-vydrzim-i-pet-minut-nemrkat/r~ad3bffd078dc11e5b3730025900fea04/>

Participace na šíření *pop-psychologie*

Co můžeme dělat?

- Vystupovat a upozorňovat na p-p na přednáškách
- Zapojit se do diskusí na internetu („Psychologické testování“ na FB, „Říkáme NE terapii pevným objetím...“)
- Psát o p-p v médiích
- Esej „Bída pop-psychologie (Selhávání psychologických elit v mediální době)“ *Lidové noviny v příloze Orientace, 27. února 2010 (strany 21 – 22). Titulek redakční.*

Neutrální znaky p-p

- „Vysvětluje“ psychické projevy (eustres, duševní porucha, manipulace ve vztazích) často na základě tzv. *anecdotal evidence* (= based on personal observation, case study reports, or random investigations rather than systematic scientific evaluation) – „Já vám to ukážu na případu mého suseda.“ – „Znal jsem jednu paní...“
- Užívá typologická a jiná zjednodušení: typy lidí, druhy chování, druhy motivací
- Dává rady
- Baví *Zábavní posláni p-p někdy převládá.*

Good practice...

Advocates for Children in Therapy

Opposing Abusive and Unvalidated Psychotherapy

Mission Statement

Advocates for Children in Therapy (ACT) is a not-for-profit organization concerned with the methods used in the treatment of children's mental health. Specifically with respect to psychotherapy, parenting techniques, and other mental-health practices applied to children, ACT advocates humane, non-violent and scientifically validated treatments, and opposes the use of unvalidated practices, especially those known to be inhumane and abusive by:

- Raising general public awareness of the dangers and cruelty of such practices;
- Opposing governmental support and subsidy for such practices;
- Alerting professional organizations to inappropriate advocacy and promotion of such practices, such as in continuing education programs;
- Urging appropriate authorities to establish and then enforce standards of care and professional ethics to effectively ban the use of such practices;
- Assisting, with information and advice, in the prosecution of those who criminally defraud parents and damage children by using such practices or by recommending their use; and,
- Obtaining some measure of justice for the victims of such practices through restitution and compensation from the perpetrators.

[Home](#)

[Mission Statement](#) ▶▶▶

[Attachment Therapy](#)

[RAD vs. AD](#)

[RAD](#)

[Video Clips](#)

[Victims](#)

[Critics of AT Methods](#)

[Major Critics](#)

[AT Proponents](#)

[News](#)

[News Archive](#)

[Bibliography](#)

[Evidence-Based](#)

[Interventions](#)

[Links](#)

[Notices & Disclaimers](#)

Advocates for Children in Therapy

<http://www.childrenintherapy.org/index.html>

V ČR: FB – skupina „Říkáme NE metodám pevného objetí“ aj.

Initiatives

Foreign Correspondent

Mad Economy: Let's Change the World!

Karen Taylor, RMN
October 23, 2015

Everyone in the world is either touched by their own mental health issues or have had a family member effected. What if they directed their buying power to an organization that would use the profits to fund exciting mental health & recovery projects both in the developing world and in their own countries; projects that would be ethical, non-coercive, personal recovery-based, and were aimed at creating recovery communities? What if they could buy products, crafts, services, art, music, books from people who had experienced mental health issues, enabling them to set up their own businesses or buy from social co-operatives that enabled distressed people to work and earn a living wage?

[Full Article →](#)

In The News

Massive Number of Antidepressant Meta-Analyses Biased By Industry

October 22, 2015

Featured Blogs

The Alternative to Drugs: The Real Treatment for Human Suffering

Robert Berezin, MD
October 23, 2015

My opposition to psychiatric drugs is not just that they are harmful, dangerous, and destructive. That would be plenty motivation enough. And it is. But in addition, my profession, which I love and value, has been hijacked by the APA and Big Pharma. It is my goal to return psychiatry to its proper place – where good psychotherapy is understood to be the treatment for human suffering.

[Full Article →](#)

Dr. Pies and Psychiatry's 'Solid Center'

Philip Hickey, PhD
October 22, 2015

Ronald Pies, MD, is one of American's most eminent and prestigious psychiatrists. He is the Editor-in-Chief Emeritus of Psychiatric Times, and he is a Professor of Psychiatry at both Syracuse and Tufts. I disagree with many of Dr. Pies' contentions, and I have expressed these disagreements in detail in various posts. But there

MIA Press: Minimizing Use of Neuroleptics

A Guide to Minimal Use of Neuroleptics: Why and How

This new MIA publication, by German psychiatrist Volkmar Aderhold and American psychiatrist Peter Stastny, provides a thorough, evidence-based rationale for rethinking the prescribing of antipsychotics. The PDF may be downloaded for free.

MIA Continuing Ed

Three New Courses!

[Courtenay Harding: How Vermont Discovered the Possibility of Recovery](#)

[Lex Wunderink: Prescribing Antipsychotics in First-Episode Psychosis: Is Less More?](#)

[Erick Turner: How Publication Bias Corrupts the Evidence Base for Psychiatric Drugs](#)

MIA Online Store

Mad in America T-Shirt

entirely by the support of our readers. With your support, you won't see this again for a year.

NO THANKS

Time to Abolish Psychiatric Diagnosis?

By **LUCY JOHNSTONE, PSYD**

Foreign Correspondent January 1, 2013

I am delighted and honoured to join the distinguished group of correspondents on this website. It gives me the chance to explore a theme that has pre-occupied me for many years - how can we abolish DSM and psychiatric diagnosis, and what do we replace it with?

Readers will be aware of the huge amount of controversy about the forthcoming 5th edition of DSM, and I am proud that my professional body, the Division of Clinical Psychology (a sub-division of the British Psychological Society), played such a key part in triggering this debate. Its robust dismissal of every single one of the proposed new 'disorders' was not based on an extended critique of the inadequate field trials, links to the pharmaceutical industry, low reliability and lack of validity of the categories and so on, alarming though these aspects are. It was quite simply a refusal to accept that these so-called 'disorders' can be understood as medical illnesses analogous to cancer, diabetes and so on, and diagnosed and treated as such.

In the words of the [official DCP/BPS response](#), drawn up by the past DCP Chair, Professor Peter Kinderman: 'Clients and the general public are negatively affected by the continued and continuous medicalisation of their natural and normal responses to their experiences; responses which undoubtedly have distressing consequences... but which do not reflect illnesses so much as normal individual variation... This misses the relational context of problems and the undeniable social causation of many such problems.'

We have known for a long time that terms such as 'schizophrenia' are scientifically meaningless. They are not actually 'diagnoses' in a medical sense, since they are not based on patterns of bodily symptoms or signs. Instead, the criteria consist of a ragbag of social judgements about people's thoughts, feelings and behaviour. The people who are so labelled may well have difficulties and be in urgent need of help, but this is not the way to help them.

- Facebook
- Twitter
- LinkedIn
- Email
- Print
- 45 Comments
- 24.6k Views

RECENT NEWS

[Massive Number of Antidepressant Meta-Analyses Biased By Industry](#)
October 22, 2015

[\\$8 Million Awarded to Family Of Man Who Died in Risperdal Trial](#)
October 22, 2015

O inzerování

Nevystavovat doporučení svých klientů

- V Etickém kodexu EAP (2002; revize 2010) jsou dobrozdání komentována v článku 7, odstavci 7.b. Formulace říká, že inzerování psychoterapeutů neobsahuje (*do not contain*) dobrozdání od pacienta týkající se kvality psychoterapeutových služeb nebo produktů (*a testimonial from a patient regarding the quality of a psychotherapist's services or products*).
  - O etice inzerování. *Psychoterapie* 6(2): 91-97

APA

- Z etického kodexu Americké psychologické asociace z roku 2002 (dále jen APA). Připomeňme si, co etický kodex APA o inzerci říká:
- Reklama nesmí být falešná, klamavá nebo svádějící. Psychologové si svým aktuálním klientům / pacientům neříkají o dobrozdání – např. o to, aby jim napsali, jak byli v terapii spokojeni. Takto ovlivňovat klienty / pacienty je nepřípustné.
- Autoři se zamýšlejí nad dobrozdáními získanými od klientů/pacientů, získanými po skončení terapie. Přestože na bývalé klienty už psycholog (psychoterapeut) nemá takový vliv, jako na současné klienty, etický kodex APA varuje, že žádat dobrozdání je nepřípustné od kohokoliv, kdo by to mohl chápat jako nepatřičné.
- O etice inzerování. *Psychoterapie* 6(2): 91-97

Plus

- Psycholog **má povinnost rozumně kritizovat** profesionální jednání kolegů a učinit kroky k informování kolegů; je-li to vhodné, uvědomit příslušné profesní asociace, event. úřady – pokud se objeví možnost toho, že konkrétní psycholog jedná neeticky.
- *Co u nás? Jak dlouho tu bude přetrvávat krédo: Co tě nepálí, nehas, event. Já si tím nebudu špinit ruce? Příklad podpory TPO...*